

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ahlâk Eğitimine Yönelik Yeterlik Algıları Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

YELİZ TEMLİ DURMUŞ^a

Geliş Tarihi: 21.06.2016 | Kabul Tarihi: 20.10.2016

Öz: Bu çalışmanın amacı, geçerli ve güvenilir “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ahlâk Eğitimine Yönelik Yeterlik Algısı Ölçeği” geliştirmektir. Ölçek geliştirme aşamasında 3 boyut belirlenmiştir. İkinci öğretimle birlikte toplam 105 öğretmen adayının katıldığı açımlayıcı faktör analizi (EFA) sonuçlarında scree-plot incelenmiş, öz değeri 1’den büyük olan boyutlar faktör analizi sırasında incelenmiştir. Analiz sonucu, 3 faktörlü yapıyı ,47 ve ,75 arasında değişen faktör yükleriyle ortaya koymuştur. Onaylayıcı Faktör Analizi (CFA) için başka bir veri seti oluşturmak gerektiğinden güz dönemi beklenmiş ve yeni gelen 4. sınıf öğretmeni adayları ile veri seti oluşturulmuştur. Toplam 52 kişinin devam ettiği bir derste 50 kişi gönüllü olarak çalışmaya katılmış, 2 öğretmen adayı toplam soru sayısının %10’undan daha fazla yanıtızsız madde bıraktığı için analiz sürecine bu veriler dâhil edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni adayları, ahlâk eğitimi, yeterlik algısı, ölçek geliştirme, geçerlik, güvenirlik.

^a Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
yeliz.temlidurmus@usak.edu.tr

Classroom Teacher Candidates' Perceived Efficacy Beliefs towards Moral Education: A Validity and Reliability Study

YELİZ TEMLİ DURMUŞ

Received: 21.06.2016 | Accepted: 20.10.2016

Abstract: The purpose of the study is to develop a valid and reliable scale to determine classroom teacher candidates' perceived efficacy beliefs towards moral education. The scale developed based on pre-determined 3 sub-scales, namely; Motivation, Planning and Mastery. For the exploratory factor analysis (EFA) 105 senior classroom teacher candidates participated in the study voluntarily. Factor loadings vary between .50 and .89. The participants who did not reply more than %10 of the total item number did not involve in the study. After conducting EFA, another data set was constituted one semester later, with new senior teacher candidates for confirmatory factor analysis (CFA). In total of 48 teacher candidates were participated in the CFA study. The results of CFA shows 3 factor structure with total 11 items.

Keywords: Classroom teacher candidates, moral education, perceived efficacy, scale development, validity, reliability.

Giriş

Toplumu oluşturan insanların huzurlu, güven içerisinde ve diğer insanlarla iletişimlerinde mutlu olabilmeleri için ahlâki bir toplumsal yapıya gereksinim duyulmaktadır (Özen, 2011). Haydon'a (2007) göre ahlâk; deneyimlerin ve gündelik karar verme süreçlerinin en büyük etkenidir. Ahlâki muhakeme etmede Türk üniversite öğrencileri adalet kavramını odağa koymaktadır (Kuyel ve Glover, 2010).

Bir görev sırasında bireyin kendini yeterli hissetmesi, daha az bir stres seviyesiyle yüksek başarı sağlamasını kolaylaştırmaktadır (Bandura, 1995). Bandura (1995) yeterliği belirli bir başarıya ulaşabilmek için gerekli düzenleme ve sergilenen eylemlerle ilgili inancın bilişsel bir süreçte oluşturulması olarak tanımlar. Yeterliğin iki boyutta ele alır. Birincisi sonuç beklentisi olarak isimlendirilir ve belirli davranışların beklenen sonuçlar ürettiği ile ilgili kişinin inancı olarak tanımlanır. İkincisi, kişisel yeterlidir ve bireyin belirli bir davranış sergilemek için yeterliğine yönelik inanışıdır (Bandura, 1986). Bu tanımla, ahlâk eğitimi vermeye yönelik yeterlik inancı yüksek öğretmen adaylarının, bu konuda başarılı ve etkili olabileceği sonucuna varılabilmektedir.

Ahlâk konusunda birçok araştırma gerçekleştirmiş olan alanın kilometre taşlarından Kohlberg, çalışmalarında erken çocukluk dönemindeki bireylerin de dâhil olduğu farklı gelişim düzeylerindeki bireylere gündelik hayatta karşılaşılabilecek ikilemlerleri içeren hikâyeleri sunarak sorular sormuş ve onların ahlâki karar vermeye yönelik süreçlerini nedenleriyle birlikte incelemiştir. Kohlberg günlük hayattaki kişisel ilişkilerden ziyâde toplumsal yapılarla ve ahlâki karar verme sürecinde sonuçlarla değil nedenlerle ilgilenmiştir (Seymen ve Bolat, 2007). Durkheim ise toplulukları oluşturan insanların ahlâki algılarının, toplumsal olarak kabul edilebilir bir ahlâk tanımını ortaya koyduğunu ve insanların birarada yaşayabilmesi için ortak paydayı oluşturduğunu vurgular (Durkheim, 2002).

Ryan ve Bohlin'e göre; öğretmenler sınıflarında iyi karakter

eğitimcileri olmaları için belirli yeterliklere sahip olmalıdır (1999, aktaran Kasapoğlu, 2013). Kendi doğrularını kabul ettirmeye çalışmadan ilkeli ve net bir duruş sergilemek, açık ve dürüst iletişimi benimsemek, sınıflarında herkesin birbirine saygı duyduğu ortamlar oluşturmak, karakter eğitimi için önemli bulunmuştur. Lickona (1997) demokratik bir öğrenme ortamının önemini ve ahlâki değerleri uygulayarak etkili bir rol model olabileceği vurgusular. Benzer bir şekilde, öğrencileri dikkatle dinlemek, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini güvenle ifade edebildikleri bir öğrenme ortamı oluşturmak ve öğrencilerine saygı ve sevgiyle yaklaşarak başkalarına saygı duymanın önemini vurgulamak, ahlâk ve karakter eğitimi sürecine temel oluşturan gereklilikler olarak belirtilmiştir (Bellous, 2007). Çağdaş toplumlar ahlâki sıkıntılar ve problemleri hukuki yollarla çözmeye çalışmaktadır. Oysa, özellikle ahlâk filozofları, ahlâk eğitimi yoluyla sorgulama ve bilimsel değerlerin benimsenmesinin sorunların çözülmesi için yeterli olduğunu belirtir (Friday, 2004).

Ahlâk eğitimi sırasında öğretmenler bir çok yöntemden faydalanmaktadır. Ahlâki düşünme ve sorgulama becerisini geliştirici, tartışmaya izin verecek hikâyelerin okunması (Sanger ve Osguthorpe, 2005), rol oynama ve örnek olay yöntemlerinin kullanılması (Temli, Akar ve Şen, 2011), 8 yaşına kadar alınan erken çocukluk eğitimi sürecinde evrensel değerleri vurgulayan kitapların okunması (Cengiz, 2016) ve öğrencilerle günlük iletişimde etkili bir rol model olmak (Thornberg ve Oğuz, 2013) etkili bulunmuştur. Kohlberg ise sonuca odaklanmak yerine ahlâk eğitimi bir süreç olarak kabul edip önceden belirlenmiş bir içerik yerine bireylerin ahlâki gündemlerinin ve duyarlılıklarından yola çıkılarak bu eğitimin verilmesini etkili bulmuştur (Sanger ve Osguthorpe, 2005).

Ahlâk eğitiminde erken çocukluk dönemi büyük önem taşımaktadır. Bu dönemde elde edilen bilgiler kalıcı olmakta, bireylerin ileriki yaşlardaki deneyimlerini etkilemektedir (Balat ve Dağal, 2006). Bu dönemde ailenin en önemli etken olduğunu belirten öğretmen adayları, öğretmenlerin bu eğitimde tamamlayıcı rol üstlendiklerini belirtmişlerdir (Temli, Şen ve Akar, 2013). Erken

çocukluk eğitiminin bir parçası olacak sınıf öğretmenlerinin ahlâk eğitimine yönelik yeterlik algıları önem arz etmektedir.

Bu çalışma erken çocukluk eğitimi sürecinin bir parçası olan sınıf öğretmeni adaylarının ahlâk ve karakter eğitimine yönelik yeterliklerinin belirlenmesine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmek amacıyla yürütülmüştür.

Yöntem

Çalışma Grubu

Sınıf öğretmeni adaylarının ahlâk ve karakter eğitimine yönelik yeterlik algıları ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması 2014-2015 eğitim öğretim yılı bahar döneminde İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı dördüncü sınıf öğrencileriyle açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde aynı anabilim dalında okuyan dördüncü sınıf öğrencileriyle onaylayıcı faktör analizi için çalışma grubunu oluşturmuştur. Toplam 105 öğrencinin 48'i ikinci öğretim öğrencisidir. Katılımcıların 19'u (%18,1) erkek, 86'sı (%81,9) kadındır. Dersi üstten alan öğrenciler çalışma grubuna dâhil edilmemiştir. Onaylayıcı faktör analizi (OFA) için çalışma 13(%27,1) erkek ve 35 (%72,9) kadın, toplam 48 sınıf öğretmeni adayından oluşmuştur. Katılımcıların yaşlarının ortalaması, AFA için $M = 23,12$ ve OFA için $M = 22,77$ olduğu bulunmuştur.

Ölçeğin Geliştirilme Süreci

Ölçek geliştirme süreci üç temel aşamadan oluşmuştur. İlk aşamada kavramsal çerçeve oluşturmak için alanyazın taraması yapılmış, ahlâk ve karakter eğitiminin yanı sıra değerler eğitimine yönelik bildiriler, makaleler taranmıştır. İkinci aşamada maddeler oluşturulmuş ve son aşamada uzman görüşü alınarak açımlayıcı faktör analizi için yapılandırılmıştır.

Uzman Görüşünün Alınması

Genel olarak yapılandırılmış aday ölçek, görünüş ve kapsam geçerliği ve madde ifadelerinin anlaşılabilirliği hakkında dönüt alabilmek için Eğitim programları ve öğretim anabilim dalı, Okul öncesi

eğitimi anabilim dalı ve Psikolojik danışmanlık ve rehberlik anabilim dalında görev yapmakta olan toplam üç ğretim üyesine iletilmiştir. Toplam 17 maddeyi içeren zaman görüşü dönüt formunda yer alan “ahlâki karar verme” ifadesi net bulunmamış, bunun yerine “ahlâki benimseme” ifadesinin kullanılması önerilmiştir. Başka bir uzman ise bu içeriğin başka bir maddede zaten verildiğini, bu nedenle bu maddenin ölçekten çıkarılmasını önermiştir. “Ahlâk ve karakter eğitimi gelişimi ğretimi” ifadesi çok karmaşık bulunmuş, bu ifade “ahlâki gelişimi desteklemek için” ifadesi önerilmiş ve madde bu doğrultuda değiştirilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler yazar tarafından, öğrencilerin ders almakta oldukları sınıflarda, gönüllülük esasına bağlı kalınarak uygulanmıştır. Tabachnick ve Fidell’in (2001) belirttiği gibi açımlayıcı faktör analizi öncesinde her bir değişkenin normalitesi ve aykırı değer olup olmadığı kontrol edilmiş, eksik veri kontrolü yapılmış ve gerekli sayıltıların sağlandığı ortaya konulmuştur. Soru sayısının %10’undan daha fazla soruya yanıt verilmediği durumlarda, o ölçek çalışma dışı bırakılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Açımlayıcı Faktör Analizi

Faktör analizi, teoriye bağlı kalınarak, mantıklı kümelenme yoluyla varyansın temel kaynağını açıklamak için temel yapıların belirlenme sürecidir (Stevens, 2002). Bu araştırmada her bir maddeye verilen yanıtlar maksimum olabilirlik yöntemiyle ve varimax dönüştürülmüş faktör zmlemesi yoluyla incelenmiştir.

Sayıltıların sağlandığını ortaya koyabilmek için Barlett Sphericity testi ve Kaiser Meyer Olkin (KMO) ile veriler incelenmiş; 0,75 KMO değerine ile faktör analizi uygulamak için örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu sonucuna ulaşmayı sağlamıştır. Barlett’s Test of Sphericity testi sonucu $\chi^2=225,986$ bulunmuştur. Daha sonra, Sınıf ğretmeni adaylarının ahlâk ve karakter eğitimine yönelik yeterlik algıları ölçeğini oluşturan faktörleri ortaya koyabilmek için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. zdeğerine 1’den büyük 3 faktör

olduğu, bu üç faktörlü yapının varyansın %53,17'sini açıkladığı görülmüştür. Ortaya çıkan 3 faktör, motivasyon sağlama, planlama ve hâkimiyet olarak isimlendirilmiştir. Bulunduğu faktöre 0,41 faktör yükünün altında yüklenen bir madde olmadığı görüldükten sonra, bir maddenin diğer faktörlere yüklenme değerleri kontrol edilmiştir. Diğer faktörlere yüklenme farkı 0,10'dan fazla olduğu görüldüğünden, bir maddenin birden fazla faktöre yüklenmediği sonucuna ulaşılmıştır. Faktör yükleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Madde	Faktör (Boyut) Yükleri		
	1. Boyut	2. Boyut	3. Boyut
Madde1 (Motivasyon)	.75	.30	.06
Madde2 (Motivasyon)	.76	.31	.16
Madde3 (Motivasyon)	.73	.03	.31
Madde4 (Motivasyon)	.49	.08	.14
Madde5 (Motivasyon)	.41	.01	.37
Madde6 (Planlama)	.30	.22	.62
Madde7 (Planlama)	.11	.11	.63
Madde8 (Planlama)	.16	.28	.69
Madde9 (Hâkimiyet)	.05	.80	.12
Madde10 (Hâkimiyet)	.21	.85	.17
Madde11 (Hâkimiyet)	.23	.70	.30

Tablo 1: Maddelerin Faktör Yükleri

Tablo 1 incelendiğinde, açımlayıcı faktör analizinde elde edilen madde yüklerinin 0,41 ile 0,85 arasında değiştiği görülmektedir. Shevlin ve Miles (1998) madde yükleri için istatistiksel olarak kabul edilebilir 3 seviye tanımlamıştır; düşük faktör yükü (0,30), orta dereceli faktör yükü (0,50), yüksek faktör yükü (0,70). Bu bilgiden yola çıkılarak faktör yüklerinin açımlayıcı faktör analizinde orta yüklenmeyle yüksek yüklenme arasında olduğu söylenebilir.

Faktörler arası korelasyona bakıldığında motivasyon faktörünün planlama faktörüyle korelasyonu ($r=.48, p<.05$) ve hâkimiyet faktörüyle ($r=.46, p<.05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve

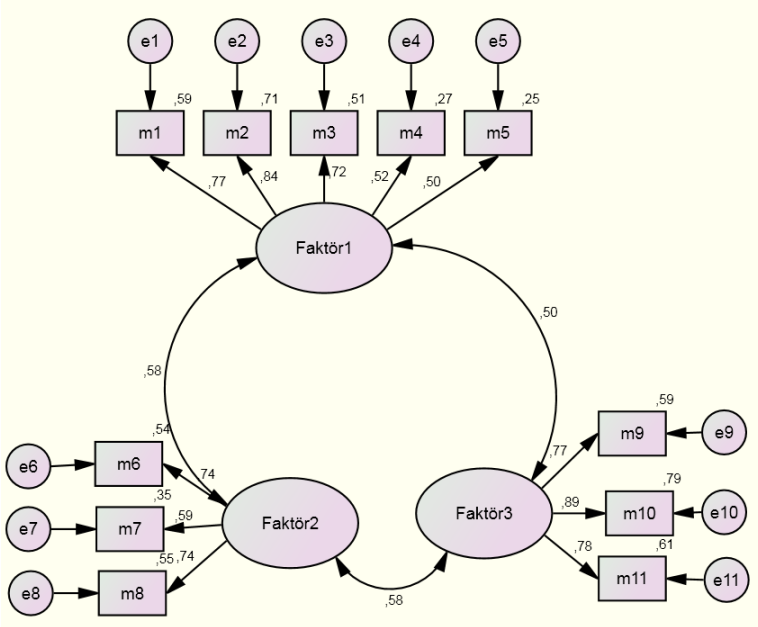
pozitif yönde ilişki olduğu görülmüştür (Tablo 2). Hâkimiyet ve Planlama faktörleri arasında anlamlı ve pozitif yönde ilişki olduğu görülmüştür ($r=.41, p<.05$). Pearson correlation coefficient (r) madde arası korelasyonu açıklar ve ,10 ve ,30 arası değerler düşük ilişki, ,30 ve ,50 arasındaki değerler orta ilişkiyi gösterir (Cohen, 1988). Tablo 2 incelendiğinde, faktörlerin orta derecede ilişkili olduğu söylenebilir.

	1	2	3
Motivasyon	-		
Planlama	,48*	-	
Hâkimiyet	,46*	,41*	-

Tablo 2: Faktörler Arası Korelasyon

Onaylayıcı Faktör Analizi

Açımlayıcı faktör analizi ile elde edilen verilerin faktör yapısını test etmek için toplam 48 sınıf öğretmeni adayıyla Onaylayıcı Faktör Analizi gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar değerlendirilirken ki-kare (χ^2) değerinin yanısıra uyum indeksleri de incelenmiştir. Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI), yaklaşık hataların ortalama kare-

kökü (RMSEA) ve Uyum iyiliği indeksi (GFI) değerleri kullanılmıştır. Kline (2005) CFI değerinin 0,90'ın üzerinde olması gerektiğini belirtmiştir. Bu çalışmada CFI değeri 0,90 bulunmuştur. RMSEA değeri 0,10'dan küçük bir değerdeseyse ideal değerde olduğu belirtilmiş (Schumacker ve Lomax, 1996), bu çalışmada RMSEA değeri 0,09 bulunmuştur. Uyum iyiliği indeksi (GFI) 0,90 ve üstünde olması beklenir. Bu çalışmada GFI değeri 0,88 bulunmuş ve diğer uyum indeksleriyle birlikte yorumlanmasına karar verilmiştir. RMR değeri 0,08 değerinin altında ise kabul edilebilir olarak ifade edilmiştir ve RMR değeri 0,037 bulunmuştur ($\chi^2(41) = 60,402, p = .00; \chi^2/df\text{-oranı} = 1,47; CFI = 0,90, RMR = 0,037$ ve $RMSEA = 0,09$). Ki kare değerinin serbestlik derecesine oranının 3'ün altında olması beklenir (Kline, 2005) ve bilinen değerlerle bilinmeyen değerlerin farkını modelin tanınması için göstererek bu değer 1,47 bulunmuştur. Bu çalışmada geliştirilmeye çalışılan ölçek için cronbach alpha değeri 0,85 bulunmuştur. Her bir faktörler için güvenilirlik katsayılarına bakıldığında motivasyon için 0,81; planlama için 0,72; hâkimiyet için 0,76 değerlerine ulaşılmıştır. Bu değerler kabul edilebilir sınırlar içindedir.

Sonuç

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adayları için geçerli ve güvenilir bir ahlâk eğitimi yeterlik ölçeği geliştirmektir. Toplam 11 madde üç faktörden oluşan ölçeğin yapı geçerliğine yönelik kanıtlar sunulmuştur. Üç faktör, motivasyon, planlama ve hâkimiyet olarak isimlendirilmiş, boyutların güvenilirlik katsayıları kabul edilir sınırlar içinde olduğu görülmüştür. Faktörlerin güvenilirlik katsayıları kabul edilebilir değer aralıklarında olduğu görülmüştür. Bu bulgular sınıf öğretmeni adaylarının ahlâk eğitimi vermeye yönelik yeterlik algılarının belirlenmesinde kullanılabileceğini göstermektedir.

Onaylayıcı faktör analizi sonuçlarından karşılaştırmalı uyum indeksi CFI: 0,90 ve Tahminin ortalama karekök hatası RMSEA 0,09 bulunmuştur. Bu değerlerin kabul edilebilir sınır değerler olduğu görülmektedir (Kline, 2005). 21. yüzyılda ahlâki yeterliğin desteklenmesi, sevecenlik, yardımseverlik gibi değerlerin pekişti-

rilmesi eğitimin öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır (Noddings, 2006). Öğretmen adayları, etkili ahlâk eğitimi için uygulamalı öğretimin, etkili yöntem ve tekniklerin, anahtar noktaların vurgulanmasına ihtiyaç duymaktadır (Fitzmaurice, 2008). Gelecek çalışmalarda öğretmen adaylarının hangi alanlarda kendilerini yeterli hissettiklerini ortaya koyabilmek için bu çalışmanın kullanılabileceği umut edilmektedir. Bu ihtiyaçların ahlâk eğitimi programı geliştirme çalışmalarında göz önüne alınabileceği umulmaktadır. Karakitapoğlu-Aygün ve İmamoğlu (2002) çalışmasında cinsiyetin geleneksel değerleri ya da evrensel değerleri benimseme istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğunu bulmuştur. Bu bulgudan yola çıkılarak gelecek çalışmalarda cinsiyetin de bağımsız değişken olarak araştırılması etkili olabileceği fikri doğmaktadır.

Test-tekrar test güvenilirliği ve birleşen-ayırt eden geçerlikleri çalışmasının yapılmamış olması bu çalışmanın sınırlıkları arasındadır. Geliştirilmeye çalışılan ölçek farklı şekillerde kullanılabilir. Farklı ders alanlarındaki öğretmen adaylarıyla bu ölçeği uygulamak çalışmanın önerileri arasındadır. Ayrıca ölçek öğretmenlere uyarlanırsa hizmet yılları değişkenine göre anlamlı bir sonuç çıkarılabileceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Aytemiz-Seymen, O. ve Bolat, T. Kohlberg'in bilişsel ahlâki gelişim modellerinden yararlanan etiksel karar verme modellerinin karşılaştırmalı analizi. *Akdeniz İ.İ.B.F.Dergisi*, 13, 24-61, 2007. 23.
- Balat, G. U. & Dağal, A. B. Okul öncesi dönemde değerler eğitimi etkinlikleri. Ankara: Kök Yayıncılık, 2006
- Bandura, A. *Social foundations of thoughts and action: a social cognitive theory*. Printice-Hall: NJ, 1986.
- Bandura, A. *Self-efficacy in changing societies*. Cambridge University Press: Cambridge, 1995.
- Bellous, J.E. J. Russell, How children become moral selves: Building character and promoting citizenship in education. *Studies in Philosophy and Education*, 28(2), 189-192, 2007.

- Cengiz,Ş. 3-6 yaş çocuklarına yönelik hazırlanan hikâye ve masal kitaplarındaki değerlerin incelenmesi. Basılmamış yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak, 2016.
- Cohen, J. *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Hillsdale, NJ, 1988.
- Durkheim, E. *Moral education*. New York: Dover Publications, 2002.
- Fitzmaurice, M. Voices from within: teaching in higher education as a moral practice. *Teaching in Higher Education* 13(3), 341-352, 2008.
- Haydon, G. Values for educational leadership. Thousands Oaks, Sage Publication: CA, 2007.
- Karakitapoğlu Aygün, Z. ve İmamoğlu, E. O. Value domains of Turkish adults and university students. *The Journal of Social Psychology*, 142, 333-352, 2002.
- Kasapoğlu, H. Okulda Değer Eğitimi ve Hikâyeler. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(198), 97-108, 2013.
- Kline, R. B. *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). New York: Guilford, 2005.
- Kuyel, N. ve Glover, R.J. Moral reasoning and moral orientation of U.S. and Turkish university students. *Psychological Reports*, 107(2), 463-479, 2010.
- Lickona, T. The teacher's role in character education. *Journal of Education*, 179(2), 63-80, 1997.
- Noddings, N. A morally defensible mission for schools in the 21st century. In Provenzo, E. F., Jr. (Ed). *Critical issues in education* (p. 39 – 48). Thousands Oaks, Sage Publication: California, 2006.
- Özen, Y. Etik mi? Ahlak mı? Modernite mi? Medeniyet mi?. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Nisan Sayısı*,(1),63-87, 2011.
- Sanger, M. ve Osguthorpe, R. Making sense of moral education. *Journal of Moral Education*, 34(1), 57-71, 2005.
- Schumacher, R. E., & Lomax, R. G. *A beginner's guide to SEM*. Lawrence Erlbaum Associates: New Jersey, USA, 1996.
- Stevens, J. P. *Applied multivariate statistics for the social sciences* (4th ed). Lawrence Erlbaum Associates: New Jersey, 2002.

- Shevlin, M. & Miles, J. N. V. Effects of sample size, model specification, and factor loadings on the GFI in confirmatory factor analysis. *Personality and Individual Differences*, 25, 85-90, 1998.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. *Using multivariate statistics*(4th ed.). Pearson/Allyn & Bacon: Boston, 2001.
- Thornberg, R. ve Oğuz, E. Moral and citizenship educational goals in values education: A cross-cultural study of Swedish and Turkish student teachers' preferences. *Teaching and Teacher Education*, 55(5), 110-121, 2013.
- Temli, Y., Şen, D. ve Akar, H. Elementary school teacher candidates' perceptions and definitions on morality and moral education [İlköğretim okulu öğretmen adaylarının ahlâk ve ahlâk eğitimi algıları ve tanımları]. 38(168), 198-214, 2013.

Ölçek Maddeleri

1. Öğrencilerimi ahlâklı bireyler özellikleri sergilemeleri için motive edebilirim.
2. Öğrencilerimi ahlâklı davranışlar sergilemeleri konusunda destekleyebilirim.
3. Öğrencilerimi ahlâklı olmanın erdemini farkında olmalarını sağlayabilirim.
4. Öğrencilerimi evrensel değerleri benimsemeleri hususunda motivasyonlarını sağlayabilirim.
5. Öğrencilerimin ahlâki gelişimini destekleyebilirim.
6. Ahlâk eğitiminde hangi yöntem ve tekniklerle etkili vurgular yapabileceğimi bilirim.
7. Bir sorunla karşılaştığımda, derslerimde bu konuya hangi adımlarla değinebileceğimi bilirim.
8. Kalıcı davranış değişikliği sağlayabileceğim bir ders planı yapabilirim.
9. Ahlâk eğitimine değinebilmek için yeteneğime güvenirim.
10. Ahlâki olarak sorunlu davranış gösteren bir öğrencim olduğunda durumu nasıl düzeltebileceğimi bilirim.
11. Ahlâki değerleri nasıl vurgulayabileceğimi bilirim.